

13. KATEDRA CHEMII

Leopold Musiał

Zakład Chemii rozpoczął swą działalność równocześnie z powstaniem krakowskiej WSP w roku akad. 1946/47. W tym czasie staraniem dr L. Musiała i dr M. Jalewskiego powstała Pracownia Chemiczna w jednym pomieszczeniu, jakim wówczas dysponował Zakład Chemii. Zgodnie z ówczesnym programem nauczania miała ona charakter przede wszystkim pracowni dydaktycznej, zaopatrzonej w najpotrzebniejsze przyrządy oraz odczynniki. Tu odbywały się ćwiczenia, w czasie których studenci uczyli się posługiwać pomocami naukowymi oraz wprawiali się do samodzielnego eksperymentowania i demonstrowania na lekcjach szkolnych. Ćwiczenia te miały szczególne znaczenie dla studentów jako przyszłych nauczycieli.

W pierwszym roku działalności w Zakładzie Chemii prowadzono wykłady i ćwiczenia z zakresu chemii ogólnej i nieorganicznej, dla studentów sekcji geograficzno-biologicznej. W skład kadry nauczającej wchodził: dr L. Musiał i dr M. Jalewski.

Rok akad. 1948/49 przyniósł reorganizację Uczelni, upodabniając ją pod względem organizacyjnym do uniwersytetów, w związku z czym na Wydziale Geograficzno-Biologicznym wprowadzono trzyletnie studia jednokierunkowe, z oddzielną sekcją biologii. Zakład Chemii obsługiwał jedynie sekcję biologii, prowadząc wykłady i ćwiczenia laboratoryjne w zakresie chemii ogólnej i nieorganicznej oraz organicznej. W tym czasie skład osobowy Zakładu powiększył się o jedną osobę: asystenta J. Wawrykiewicz, absolwentkę naszej Uczelni.

W roku akad. 1950/51 rozpoczęto zajęcia ze studentami nowego kierunku: fizyki. Program wykładów i ćwiczeń z chemii dla kierunku fizyki nie różnił się zasadniczo od programu dla kierunku biologii, obejmował jednak materiał mniejszy ze względu na mniejszą ilość godzin wykładowych i ćwiczeniowych. W tym roku na miejscu zwolnionej asystentki J. Wawrykiewicz pracował asystent mgr J. Gralikowski oraz nowo przyjęty asystent mgr A. Urbaniak.

W następnym roku akad. (1951/52) polepszyły się znacznie warunki dydaktyczne w Zakładzie Chemii wskutek przeniesienia Zakładu z pojedynczej sali na I piętrze do dwóch sal na parterze, z których jedną zajęto na pracownię chemiczną. Ponieważ jednak sala ta była mniejsza od poprzedniej, musiano podzielić poszczególne lata na dwie grupy ćwiczeniowe. Stanowiło to poważny postęp dydaktyczny, dający młodzieży możliwość swobodnego, a równocześnie bardziej uważnego przeprowadzania ćwiczeń chemicznych, co zwiększało bezpieczeństwo pracy laboratoryjnej. W drugim pokoju urządzono gabinet, stanowiący zarazem siedzibę kierownika Zakładu, przygotowałnię i magazyn. W gabinecie przeprowadzane były konsultacje, kolokwia i egzaminy. Równocześnie zwiększył się znacznie stan posiadania, szczególnie materiałów, odczynników i pomocy naukowych, tak iż każda grupa posiadała niezbędny komplet do wykonywania ćwiczeń.

Przełomowym rokiem w dziejach WSP był rok 1954, w którym wprowadzono czteroletnie studia, kończące się egzaminem magisterskim, oraz powołano katedry jako ośrodki pracy dydaktycznej i naukowej na Uczelni. W tym czasie w skład kadry nauczającej wchodził: dr L. Musiał, kierownik Zakładu i asystenci: mgr J. Staniec i mgr A. Urbaniak.

W 1955 r. po zlikwidowaniu kierunku fizyki Zakład Chemii obsługiwał wyłącznie kierunek biologiczny i należał do Katedry Botaniki. W r. akad. 1956/57 utworzono na Wydziale Geograficzno-Biologicznym sekcję biologiczną studiów zaocznych dla pracujących, obsługiwaną również przez Zakład Chemii. Z powodu małej obsady personalnej oraz niesłychanie trudnych warunków lokalowych praca Zakładu Che-

mii koncentrowała się nadal głównie na zajęciach dydaktycznych, a tylko w małym stopniu można było w tej sytuacji prowadzić prace naukowo-badawcze.

W r. 1958 ustawa o szkolnictwie wyższym wprowadziła w życie nowy, pięcioletni program studiów, który uwzględniał na kierunku biologii drugi przedmiot nauczania, tj. chemię. Zakład Chemii miał teraz szczególne zadanie przygotowania studentów na przyszłych wykwalifikowanych nauczycieli biologii, z równoczesnym prawem nauczania chemii w szkołach stopnia licealnego. W związku z powyższym realizowany program wykładów i ćwiczeń z chemii ogólnej i nieorganicznej na I roku biologii oraz organicznej na II roku biologii był tego rodzaju, że zarówno pod względem doboru materiału naukowego, jak i jego układu odpowiadał wymaganiom przydatności do zawodowego kształcenia nauczycieli. Ponadto był przystosowany do programu nauczania chemii w szkołach średnich. Nowy system przewidywał również na IV roku studiów wykłady i ćwiczenia z zakresu metodyki nauczania chemii.

W r. 1960 Zakład Chemii uzyskał trzecie pomieszczenie i jednocześnie w jednym z nich urządził laboratorium chemiczne do prac naukowych. Obsada personalna Zakładu Chemii powiększyła się o jednego asystenta w osobie mgr M. J. Korohody. Wzrost kadry nauczającej oraz przystosowanie nowego laboratorium do celów badawczych umożliwiły bardziej intensywną i wydajną pracę naukową. Tematyka prac badawczych z zakresu chemii organicznej obejmowała syntezę nowych połączeń fizjologicznie czynnych z grupy pochodnych hydantoiny podstawionych w położeniach 3 i 5 oraz pochodnych rodaniny i tiazolidyno-2,4-dionu podstawionych w położeniu 5.

Od dnia 1 X 1961 r. Zakład Chemii, przynależny do tej pory do Katedry Botaniki, został przekształcony na samodzielną Katedrę Chemii. Na kierownika tej Katedry powołano dotychczasowego kierownika Zakładu Chemii, doc. dr L. Musiała. Skład osobowy powiększył się o jednego starszego asystenta, mgr R. Sitko, i o nauczyciela I Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie, S. Polka, któremu zlecono prowadzenie wykładów i ćwiczeń z zakresu metodyki nauczania chemii. W Katedrze prowadzone są regularnie zebrania wszystkich pracowników, na których omawia się sprawy dydaktyczno-wychowawcze oraz naukowe. Na zebraniach tych wygłaszane są przez pracowników Katedry referaty dotyczące tematyki prac naukowych.

W dniu 17 V 1961 r. na posiedzeniu Rady Wydziału Geograficzno-Biologicznego otwarto przewód pracy doktorskiej mgr J. Staniec, st. asystenta Katedry, na temat: *O nowych substancjach grzybobójczych pochodnych rodaniny i tiazolidyno-2,4-dionu podstawionych w położeniu 5*. Promotorem wybrano Kierownika Katedry Chemii, doc. dr L. Musiała. W tym też roku ukazały się w „Rocznikach Chemii” dwie prace kierownika Katedry: *O nowych pochodnych hydantoiny podstawionych w położeniach 3 i 5. II* („Roczniki Chemii” 35, 1961, s. 135 i *O nowych pochodnych hydantoiny podstawionych w położeniach 3 i 5. III*. (Tamże, s. 1651).

Z dziedziny publikacji dydaktycznych Katedra Chemii podjęła się wydania dwóch skryptów do ćwiczeń z chemii ogólnej oraz analizy jakościowej i ilościowej w opracowaniu doc. dr L. Musiała i mgr R. Sitko. Skrypty te, dostosowane do programu studiów biologicznych wyższych szkół pedagogicznych, będą stanowić dużą pomoc dla studiujących, którzy do tej pory nie dysponowali odpowiednimi podręcznikami.

Ostatnio przystosowano do celów badawczych trzecie pomieszczenie, urządzając laboratorium chemiczne, i wyposażono Katedrę w nowoczesną aparaturę, umożliwiającą pomiary w pracach naukowych.